

BÁCSMEGYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPESTEN, Teréz-körut 2.

Fiókiadóhivatalok: Zomborban: Gombos E. Berta dohánytözséjében. Ujvidéken: Schaffer Péter könyvkereskedésében. Szabadkán: Braun Adolf nyomdájában. Bácsalmáson: Rosenberg A. cégnél.

Lapvezér:

LATINOVITS PÁL.

Felelős szerkesztő:

PETŐ LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre 12 K. — Fél évre 6 K. — Negyed évre 3 K.

Tanítóknak, aljegyzőknek, írásoknak, földműveseknek és szarvanyabb javadalmasú hivatalnokoknak évi 8 kor., félfévre 4 kor., negyedévre 2 kor.

Megjelenik minden pénteken.

48 vagy 67?

(B. K.) Szegény hazánk egét ismét beborította a politika sötét fellege. Az üd-vös munkálkodást megakasztotta az az év-ezredes pártharc, mely áttokként végigkísért a magyar nemzet hosszú történetén. Sohsem tudott egyetérteni a magyar. Mindig a rút önzés, a magasbb, a hatalomra való törekvés bomlasztotta pártokra az országot, amelynek pedig az egyesült erőre oly nagy szüksége volna. Nemcsak idegen ellenségekkel vagyunk körülveve, hanem idebenn is megfojtásunkra törekszik a más nemzeti-ségü.

A 48 és 67 politikai küzdenek egymással s úgy lehet, ez lesz utolsó mérkő-zésük. A negyven évig uralmon volt 67-et, mely az ország kulturális állapotát ez idő alatt roppant munkásságával a Nyugat színvonalára emelte, végleg ledönteni akarja a nép tudatlanságán és félrevezetésén megerősödött 48. Pedig, ha ez így lesz, nehéz idők fogják megviselni már a közel jövő-ben a magyart. Az Osztrák-Magyar mon-archia szinpadjává lesz az európai hatal-maknak, melyen a rajtuk élő népek fogják önállósításra törekvő játékkukat folytatni s először is az összetákoltt Ausztriát dara-bokra tépni nagy multságára és hasznára a hatalmaknak. Mi pedig körül leszünk véve teljesen a szlávok fojtogató gyűrűjé-vel. És eközben megkezdődik a germánok és szlávok világhatalmi mérkőzése. És mi lesz akkor Árpád nemzetével?

Ennek ekként kell bekövetkeznie, ha a nemzet hallgat a demagógiával feljutott mai többségre. A nemzet elvakultságában nem látja az igaz utat, melyen haladnia kell boldogulása felé. Ez az igaz ut pedig a haza bölcse által annyi körültekintéssel megalapozott nagy munkán tovább haladni. A nemzetnek létérdeke követeli ezt. Nem meglazítani kell az Ausztria közötti kötele-keket, hanem azokat még erősíteni. De ne mi kössük magunkat Ausztriához, hanem mi kössük őt magunkhoz. Ne mi táncoljunk úgy, amint ő füttyöl, hanem ő hallgasson a mi füttyünkre.

Nem akarja a magyar nép belátni azt, hogy az Osztrák-Magyar monarchiának mi vagyunk az a tényezője, amely majdan hivatva lesz a benne élő népek fölött a hegemoniát gyakorolni. Nem látja azt be a magyar, hogy itt Európa közepén, az euró-pai béke érdekében, egy oly nemzetnek kell hatalomra jutnia, mely a germán és a szláv népek között, mint egy izoláló közeg áll-jon? Nem fogja-e azt belátni az uralkodó-ház is, hogy uralmát biztosítandó, azt csak a magyar nemzetre való támaszkodása által érheti el?

Ha mi függetlenítjük magunkat Ausz-triától, akkor meghiusítjuk annak lehetősé-gét, hogy az osztrák népeknek is vezetői lehessünk egykoron. Ne induljunk vakon, a hiu ábrándokkal és üres jelszavakkal ámitó és önös célokért küzdő függetlenségi poli-tikusok után, akik politikai szélhámosságai-kat már ugyanis eléggé kimutatták, de erő-sítsük meg a hatvanhetes táborot, hogy az

a már megkezdett munkáját tovább foly-tathassa az Ausztriát is magában fogla-landó Magyarország felé.

Ép most más kérdés miatt is össze kellene fognia a magyarnak: a monarchiá-ban a trializmus árnya kísért, mely orszá-gunk területi egységét veszélyeztetné. A magyar nemzet jogos örökségét, Boszniát, nehogy azt vissza kelljen csatolni Szent István birodalmához, önálló szinezettel bíró országként akarja a bécsi kormány a mon-archiához kötni. Miért nem foglal állást ez ellen a kuruc bankospárt? Vagy ez csak harmadrangu kérdés? Vagy talán, hogy ott nem kínálkoznak olyan zsiros állások, mint a felállítandó magyar banknál? Merem hinni, hogy ezért.

Csak még azt szeretném tudni, hogy a nép milyen bizalommal viseltetik ma a negyvennyolcas politikusokhoz. Vajjon újabb választás esetén ugyanennyi mandátummal tiszteli-e meg őket? Ha igen, akkor nem aggódom sorsuk fölött, mert megérdemlik ők azt; hanem fájdalommal gondolok az ezredéves magyar nemzet nagy hőseire, vértanúira és lelkes hazafiakra, akiknek munkáit és tetteit elkorcsosult utódaik a megsemmisülés és feledtetés örvényébe taszítják.

Petheő János.

Petheő János min. tanácsos, posta- és táviradaigazgató, a temesvári posta- és táviradaigazgatóság — melyhez Bács megye is tartozik — vezetője a napokban ülte meg tisztviselői működésének 40-ik évfordulóját.

Kiváló érdemeit, melyeket a posta- és táviradaügy fejlesztése, tökéletesítése körül szerzett, a korona és a kormány több ízben honorálta; legutóbb azzal is elismerte, hogy 2000 koronás állandó évi pótfizetés állapított meg számára. Az igazgatóság területén lakó tisztviselők, postamesterek, kiadók, altisztek és szolgák is méltó mó-don, imponzans ünnepség keretében akarták leróni főnökük iránt érzett szeretetük és becsülésük érzelmeit. Petheő János azonban neszét vette a készülődésnek s a mozgal-mat udvarias, de határozott formában le-fuvatta. Az ünnepség tehát elmaradt. De nem maradt el az örvendetes alkalomnak, a jubileum tényének megörökítése. A posta-ss táviradaszemélyzet ugyanis *Petheő-alapít-ványt* létesített, melyhez mindenki erejéhez képest hozzájárult. Szívesen rakták le e nemes célra filléreiket, mert Petheő Jánost mindenki szívből szereti, őszintén becsüli, népszerű személyéhez melegen ragaszkodik. Erre a ragaszkodásra teljes mértékben ér-demessé tette magát, mert erélyes, de igaz-ságos fellépésével, humánus bánásmódjával, tiszteletet parancsoló hivatalos érintkezésé-vel mindenfelé őszinte hiveket szerzett magának.

Hogy 40 éves fáradságos, lelkiismeret-es, áldásdús munkásságával mennyit hasz-nált a közügynek, azt e rövid cikk kereté-ben nem óhajtom érinteni; erről illetéke-

sebb tényezők vannak hivatva bírálatot mondani. Annyit azonban, mint szakember, meg kell jegyeznem, hogy a posta- és táv-irdaintézmény temesvárkerületi része az ő igazgatásának ideje alatt bámulatosan fejlő-dött, erősödött.

Egy posta- és táviradisztt.

A községi rendőrség öltözete és felszerelése.

Gyakran intéznek hozzánk kérdéseket a községi rendőrök öltözete és felszerelésének rendelkezési iránt. Szükségesnek tartjuk tehát, hogy ebben a legrészletesebb felvilágosítást megadjuk:

A községi rendőrség szolgálati utasítása, úgy öltözeti és felszerelési szabályzata (kiadott a thát. biz. 1892. március 16-án tartott közgyű-léséből 12/közgy. sz. a. nyert felhatalmazás alap-ján az alispán által 33185/893. alispáni sz. a.) szerint:

Öltözet:

1. Rendőr-kalap: a vmegye paizs-cimerével és fehér lószórbokrétával.
2. Zubbony: buzavirág-kék posztóból, világos-kék hajtókával és a vmegye jelbetűit tartalmazó fehér fémgombokkal.
3. Nadrág (csizmanadrág): kék-szürke posztóból.
4. Köpeny: Kék-szürke gácsi posztóból (katonai szabás), kék hajtókával és a vm. jelbetűit tartalmazó fehér fémgombokkal.
5. Sapka: tisztí forma, világos-kék posztóból, fehér-kékkel áttört szörme-zsinórzattal, fehér fémgombbal, mint fent és a vm. jelbetűit elötűn-tető rózsával.
6. Nyakraváló: fekete, fehér vászonszegéllyel (mint a katonáknál).
7. Csizma: magasszárú és magyar szabásu, borju-bórból.

Felszerelés:

1. Mellszám.
 2. Jelsíp: világos-kék csokros zsinóron.
 3. Oldaltáska (mint a csendőri): fekete borju-bórból.
 4. Kardkötő: fehér-kék csikkal, szörméből.
 5. Kardbojt: kék-fehér szörméből, ugyanily színű zsinóron.
 6. Karszalag: 12 cm. széles, a vm. színében.
- Lovasrendőr:* Öltözet: mint a gyalogr., csak a köpeny hosszabb. — Felszerelés: mint a gyalogr. és még felkötő sarkantyú.
- Gyalogrendőrvezető:* Öltözet, mint a gyalog-rendőré és még fehér bőrkesztyű.
- Lovasrendőrvezető öltözete* mint a lovas-rendőré.
- Felügyelő öltözete:* Kalap: mint a gyalogr., de kócsag bokrétával.
- Zubbony, köpeny, nyakraváló és csizma, mint a gyalogr.
- Nadrág, mint a gy. r. és kék-szürke pan-tallón világos-kék 4 cm. széles lampasszal.
- Sapka, mint a gy. r., de kékkel átszótt ezüst zsinórral.
- A rendőrök ruházata közönséges, míg a felügyelőké finomabb posztóból készült legyen, de a köpenyeken a szegélyezés és a gallérgombok nem alkalmazhatók. A felügyelő csak szolgálaton kívül polgári ruhát is viselhet.

Jelvény:

Gyalog- és lovasrendőr: A zubbony gallér-ján egy 1 cm. széles, kékkel átszótt fehér szörme-gallérsujtás.

Gy.- és lovas-r.-vezetői a zubbony gallérján két 1 cm. széles, kékkel átszótt fehér szörme-gallérsujtás. 7 főnél többel rendszeresített állo-máson a r.-vezető 3 gallérsujtást visel.

Felügyelő: A zubbony gallérján 1 1/2 cm

széles, kékkel átszőtt arany gallérsujtás, e felett egy fehér ércrózsa.

A galléron a sujtások a legénységnek vizszenesen, míg a felügyelőnél úgy elkanyarodók, mint a katonai tiszthelyetteseknél.

A rendőrség tagjai nyáron zsávolgy zubbonyt és nadrágot viselnek; előbbin világos-kék hajtóka és ezen a meghatározott jel viselésére kötelesek.

A „Tulipán“-szédelgés.

A »Tulipán«-mozgalommal üzött visszaélésekről, szédelgésről már sok szó esett. Méltán kellett országserle megbotránkozást, fölháborodást, hogy a Tulipán neve alatt összegyűjtött óriási összegekről még se számoltak el, s így a mozgalom megindító oly csufosan kompromittáltak az ügyet, hogy hasonló mozgalom megindítását hosszú időre lehetetlennek tették. Érzik ezt maguk az ügy intézői is, akik közül a zombori fiók-egyesület vezetői a következő jellemző felhívást bocsátották ki. Ebben maguk is bevallják, hogy a »Tulipán« jelző már szégyent jelent. Ime a felhívás:

A Tulipán Szövetség — Magyar Védő Egyesület Budapesten, alapszabályokat módosít ezidőben. Hozzászólunk ehhez mi is, és az elnökünk indítványára, anyaegyesületünknek, egyhangulag hozott következő határozatunkat küldtük:

»Kívánságunk az, hogy címünkben töröltesse a »Tulipán Szövetség« szavak s maradjon kifejező címül egyedül a »Magyar Védő Egyesület« cím, úgy, amiként előbb volt.

A mi egyesületünk célja a Kossut Lajos-féle, 1844-ben Pozsonyban megalakult Országos Védő Egyesületnek az új életre való keltésével »állásfoglalás minden nemzeti eszme, mozgalom és törekvés mellett,« s ebből kifolyólag egyesületünk további célja: »minden társadalmi tényező egyesítése avégből, hogy hazánk mezőgazdasági és minden más iparát fejlessze, erősítse és a külföldi versennyel szemben megvédje.«

A »Tulipán Szövetség« szavakkal való cím kibővítés az 1907-ik évi február 3-án megtartott alakuló közgyűlésen történt, mikor a »Tulipánkert Szövetség« és a »Magyar Védő Egyesület,« az országban szervezett két társadalmi egyesület, hogy az egy cél elérésében ne járjunk két-féle uton. De akkor a lelkesedéssel viselt tulipán már hervadóban volt s a nemzet ellentállás idejében fellángolt magyar lelkesedés, kiálvában. A mi eredeti címünkhöz hozzávettük azért mégis a másik hazafias egyesület címéből a »Tulipán Szövetség« szavakat s elmaradt csupán a »kert« szó.

Sok megjegyzést hallottunk a »Tulipán« szóra.

A legközönségesebb szólam, mikor tagokat gyűjtöttünk — az volt: *Elhervadt már a tulipán.*

A másik meg azt mondta, nem kell már a *Bécsben gyártott tulipán.*

A harmadik meg azt kérdezte hogy *hol van a tulipán jelvényekért befolyt sok, sok pénz? Nem volt arról soha nyilvános elszámolás.*

Azt is tudjuk, hogy a tulipán jelvényt ma alig viseli már egy-kettő, de ennek sincs már összekötetése a mi Magyar Védő Egyesületünkkel, inkább a nemzeti ellentállás emlékeként hordják azt. Több kereskedő pedig a »Tulipán« szó végett nem vesz védőtáblát, mert a »tulipán«-ban politikát lát.

Mi, vidéki egyesületi tagok, talán jobban ismerjük a hangulatot, mint ismerik azt az anyaegyesületben magában, azért tanácsot tartottunk és egy hangulag határoztuk, hogy az alapszabályok legközelebbi módosítása alkalmával, az egyesületünk jelenlegi hosszadalmas címéből a »Tulipán Szövetség« szavakat hagyjuk el s állítsuk vissza a rövidebb »Magyar Védő Egyesület« elnevezést, címünkül.

Vértesi Károly,
a zombori Tulipán szövetség
Magyar Védő Egyesület elnöke.

Iskolaügyek Temerinben.

— Saját tudósítónktól. —

Temerin, 1909. okt. 24.

Egyházmegyei főtanfolygónk iskolai látogatásai alkalmával az elmúlt év folyamán nagy elismeréssel nyilatkozott iskoláinkról általában.

A temerini róm. kath. hitfelekezeti iskolák fegyelm és oktatási tekintetben más hozzáértők szavai szerint is bátran kiállják a versenyt az egyházmegye területén levő bármely iskolával, míg növendékeinek számarányára nézve aligha felül nem mulják az egyházmegye valamennyi iskoláját.

Temerinben a vármegye számára készített pontos statisztikai kimutatás szerint van 1631 tizenkét éven aluli tanköteles gyermek. Ezek közül beiskoláztatott október 15-éig 1164.

A tanteremek száma a két osztályú községi

iskolával együtt — nem számítva ide az átfamilag és községleg segélyezett izraelita népiskolát, a melynek amugy sincs több 30 növendékénél — tizenkettő.

Ha már most a többi 467 tanuló be nem iratkoznék is, egyenletes főlosztás mellett is 100 tanuló jutna egy-egy tanteremre.

A valóságban azonban úgy áll a dolog, hogy míg az alsó fiuosztályoknak t. i. az első második osztálynak megvan a párhuzamos községi osztálya, addig a többi osztályoknál, valamint a leányiskolában ez nincs meg.

Ilyen körülmények között a harmadik fiú osztályba be van iratkozva 135, a negyedik osztályba 112, s az ötödik-hatodik osztályba is közel 100 tanuló. A leányoknál hasonlóképpen végig az összes osztályokon.

Tekintettel azonban arra, hogy a tankötelesek, kik közül 187-et törvényes távolság miatt maga a törvény is fölment, — mind beiratkozva még ezideig sincsenek, az a kérdés merül föl *első sorban*: vajjon a törvényes távolságon túl lakó tankötelesek mi módon részesülnek a törvény-szabta iskolai oktatásba; *2-od sorban*: vajjon ha mind jelentkezik, hova fognak beülni mikor iskoláink már úgy is szorongásig megfellek; *3-ad sorban*: Egészségi és pedagógiai szempontból megengedhető-e, helyeseltető-e, tűrhető-e, hogy egy tanteremben zsúfolásig megteljenek a padok; *4-ed sorban*: Elképzelhető-e ilyen körülmények között a tornázás, a sikeres irásoktatás?

Olyan tanteremben, a melynek 5 tanulóra szánt padsoraiban 8—9 tanuló kénytelen összepréslve szorongani, vajjon milyen lehet a levegő?

S vajjon ahol a padok csak 95 tanuló befogadására elégségesek, lehet mást tenni, mint összekapcsolni 140—150 tanulót?

Ha a tanító hivatását fölfigyva minden ön-feláldozással arra törekszik, hogy mint községének jó polgára, felekezetiének odaadó hive, egyházának és hazájának hű fia jó szolgálatokat tegyen a jó ügynek; ha szellemi kvalitásai, kiválóságai győzik is a terheket, melyeket az ilyen mostoha viszonyok reá rónak: vajjon fizikai ereje, testi épsége, egészsége bírhatja-e sokáig a munkát?

Feleljen erre ki-ki úgy, amint józan belátása és lelkiismerete diktálja, s a feleletnek tagadónak kell lennie. Igaz, hogy ezeknek az állapotoknak a megszüntetésére az egyházmegyei mint a vármegyei hatóság is már megtette a kezdő lépéseket.

Azonban az ügy további menete megrekedt az egyház és a község áldozatkészségén, melyek közül az utóbbi szegénységét hangoztatva, csak úgy hajlandó az iskolákat fejleszteni, ha azok anyagi támogatásához az egyházi hatóság is hozzájárul.

Temerin nagy katolikus község ahol leleszámítva a néhány családból álló izraelita hitközséget — más hitfelekezet nincs. Tehát 10-ezer katolikus érdeke fűződik az egyház érdekén kívül ahhoz, hogy Temerinben a katolikus iskolák fönntartassanak és fejlesztessenek.

Ha ez azonban a mai keretek között meg nem történhetik a község — a mint a jelekből következtetni lehet, akár más keretek fölállításával is kész gondoskodni arról, hogy tanügye rövidséget ne szenvedjen.

S itt meg kell jegyeznem, hogy az előbb felsorolt körülmények, s a nagyobb anyagi ellátás, valamint más kedvezmények és előnyök, melyeket az állam tanítói számára biztosít megadják a feleletet az újvidék-palánkai tanítóegylet idei közgyűlésén fölvetett arra a kérdésre, hogy mi az oka annak, hogy maguk a felekezeti tanítói is az államosítás felé gravitálnak.

K. A.

A baja-kiskörösi és baja-dunapatáji vasuti tervek.

— Saját tudósítónktól. —

Kiskörös, 1909. okt. 23.

A baja-kiskörösi és baja-dunapatáji vasuti tervek ügye, mely már évek óta foglalkoztatja az érdekeltséget, a melyért a legbefolyásosabb körök is közbenjártak a kereskedelemügyi kormánytól egy lépéssel többre haladt.

Legutóbb Kiskörösről volt egy értekezlet, melynek célja a vasut ügyének előbbrevitele volt. Gróf Teleki József a főszozolgabírói hivatalban értekezletre hivta az érdekelt községek jegyzőit karát, és ott előadta a vasut kiépítésére vonatkozó tervét.

Azt akarja, hogy a két vasut: a Kiskörös—bajai és a Dunapata—bajai egy részvénytársaság kezébe kerüljön és egyszerre épüljön ki.

Nyilatkozatra szólította a jegyzői kart, hogy remélhetné-e az ilyen módon megalakult társulat,

hogy megkapja azon támogatást, melyet a községek már eddig is kilátásba helyeztek. A jegyzők azt az egy föltételt kötötték ki, hogy a Kiskörös—bajai vonal utasainak ne kelljen átszállaniok Hajóson a Dunapataj—bajai vonalra. Az engedményes gróf Teleki erre kijelentette, hogy az ő terve szerint Baja felé menet a két vonal Hajóson egyesül, Bajáról jövet pedig ugyanott kettéválnak.

Ebben az értekezlet megnyugodott.

Gróf Teleki erre kijelentette, hogy az ügyet most már a kormánytól és a megyénél is végleg rendbehozza és jövő ősszel megkezdheti az építést. Kedvező körülmények között esetleg jövő tavasszal is.

Bácsmegeye közgazdasági érdeke is megkívánja, hogy a két vasut, de különösen és *első sorban a baja-kiskörösi* mielőbb kiépüljön.

Öngyilkosság vagy baleset.

— Saját tudósítónktól. —

Kula, 1909. okt. 22.

Egy rejtélyes eset foglalkoztatja városunk lakosságát. E hó 17-én hirtelen hirtelen ment, hogy Wanke Kálmán 21 éves pánzügyőri fővigyázó az »Elefánt«-féle vendéglőben szolgálati fegyverével meglötte magát. A súlyoson megsérült fiatal embert nyomban a zombori közkórházba szállították, ahol másnap meghalt. A halál okául az beszélték, hogy a fiatal ember, aki előkelő baranyai családból származik (öregatyja, néhai Wanke Ferenc a Ferenc József-rend lovagja, a dunagőzh. társaság főtisztviselője volt), szerelmes volt egy olyan leányba, akivel való egybekelését a szülők társadalomerkölcsi okokból nem engedték meg. Az emiatt való kétségbeesése adta kezébe a fegyvert. Ezzel az állítással szemben a Mohácson lakó szülők környezete ekként ismerteti a halálesetet:

A szerencsétlen fiatal ember vasárnap este hazatérve szolgálatából, mivel társait nem találta a laktanyában és mert felhevült állapotában égető szomjuság kinozta, fegyverestől betért az átellenes vendéglőbe, mely tele volt vendégekkel. Fegyverét — csövét balkezeében tartva — agyával a földre bocsátotta, jobb kezében egy pohár sört tartott. Midőn ezt kiitta, ráhajolt a puszka csövére, erre hirtelen elsült a fegyver s a golyó a fiatal ember gyomrába furódott, majd pedig a tüdő egy csucsát is átfurva kijött a hátán s a szoba falához ütődött, Wanke Kálmán pedig eszméletlenül terült el a padlón. Nem lehet elképzelni, hogy a szerencsétlen fiatal ember annyi ember jelenlétében akart volna öngyilkos lenni, amidőn végzetes tettét a laktanyában is elkövethette volna. Véletlen balesetnek kell tehát a lövést tulajdonítani, annál is inkább, mert midőn a fiatal embert másnap Zomborba a csapatkórházba szállították és hivatalosan kihalgatták, kijelentette, hogy ő nem akart öngyilkos lenni; emlékszik rá, hogy meglötte magát, de miképpen történt, azt nem tudja. A halotti bizonyítvány akképpen hangzik, hogy a halál közvetlen oka hashártyagyulladás és löseb.

A temerini orvos jubileuma.

— Saját tudósítónktól. —

Temerin, 1909. okt. 22-én.

A megyei orvosi karnak egyik köztisztelőben álló, nagyképzettségű tagja, dr. Jeszenszky Béla helybeli orvos a napokban ülte meg orvosi működésének huszonötödik évfordulóját. Nem szólt erről senkinek, mert az ő zajtalan munkásságát jellemző szerénysége tiltakozott az ellen, hogy ezt az emberi életben nevezetes alkalmat az egyéni hiuság legyezgetését meg nem tűrő személye iránt ünneplésekre használják föl.

Barátai azonban mégis tudomást szereztek a nevezetes évfordulóról s ez alkalmat fölhasználták arra, hogy a derék, népszerű orvos iránt érzett szeretetet méltó módon kifejezzék. A nagyközönség bevonásával értékes ajándékkal lepték meg, melyet Vermes Vince jegyző nyújtott át. Nagyobbszabású, szónoki lendülettel elmondott üdvözlőbeszédében jelezte azokat a nagy érdemeiket, melyeket a jeles orvos a községi közegészségügy, de a közügy egyéb ágai körül is szerzett.

Dr. Jeszenszky könnyekig meghatva köszönte meg a jóleső figyelmet.

Bankettet is rendeztek a tiszteletére, melyen Matkovich Béla nagybirtokossal az élén a társa-

dalom színe-java volt jelen. A lakosság érzelmeit *Matkovich* Béla magvas, eszmegazdag beszédben fejezte ki. Dr. *Jeszenszky* e helyen is a meghatottságtól remegő hangon nyilvánította háláját az óvációért.

Vacsora után tánc volt, melyen *Temerin* szép asszonyai nagy számban voltak képviselve.

— e.

A községi tisztviselők mozgalma.

— Saját tudósítónktól. —

Kula, 1009. okt. 23-án.

A topolyai járás községi tisztviselői kara újabb lendületet adott annak a már elalvófényben levő mozgalomnak, melynek az a célja, hogy a községi tisztviselők anyagi helyzete a terükre megváltozott hivatásteljesítésük és a megélhetési viszonyokhoz mérten javíttassék, illetve fizetésük igazságosan rendeztessék.

Hogy méltányos törekvésük számára a siker feltételeit biztosítsák, csatlakozásra szólították föl a vármegye valamennyi járásának tisztviselői karát. Ezek sorra állást is foglaltak ez ügyben s valamennyien lelkesedéssel járultak a mozgalomhoz.

Most a kulai járás községeinek tisztviselői kara is foglalkozott a dologgal. Hosszan beható tárgyalás után elhatározta, hogy az összes községbeli kartársakhoz a következő felhívást intézi:

Kedves kartársak!

Mellékelve megküldjük helyzetünk javítása ügyében megindult mozgalom eddigi határozatát és arra kérünk benneteket, hogy ehhez mindenben csatlakozzatok, hogy így egyöntetűen meggyénknek kevesebb munkát okozva — célunkat minél előbb elérhessük.

Eddigi működésünk az volt, hogy csatlakoztunk a topolyai kartársak mozgalomához, mely határozatunkat kérvény alakjában járásunk főszolgabírójánál a megyei alispán urhoz terjesztettük fel.

A f. hó 16-án Zomborban megtartott megyei jegyzői gyűlésen ügyünk felkarolásáért az egyesület elnökét, kissárosi Kiss Gyula óverbázi községi jegyző urat üdvözlő átiratban felkértük, hogy fáradhatatlan tevékenységével a jegyzők és családjaik érdekében tett eddigi tevékenységéhez hasonló módon karolja fel a mi érdekeinket is és küzdelmünket vigye a megvalósulás biztos révébe.

Reméljük, hogy ehhez hasonló módon ti is mihamarább eljártok és a teljes összetartást magunk és családunk érdekében biztosítani fogjátok.

Kartársi üdvözléttel:

A kulai járási községi tisztviselők egyesülete nevében:

Sirmay István,
egyl. titkár.Szóke Károly,
egyl. elnök.

A hodságjárasi községi alkalmazottak értekezlete.

— Saját tudósítónktól. —

Vajsza, 1909. okt. 25.

A hodsági járás községi alkalmazottai október 17-én Hodságon tartották meg járási értekezletüket a topolyai járási községi alkalmazottak által a vármegyei összes községi kezelő és segédszemélyzet fizetésének javítása céljából megindított mozgalom támogatása végett. Az értekezlet elnökéül *Nopper* Ferenc hodsági segédjegyző, előadóként *Csányi* Lajos vajsza segédjegyző választott meg.

Csányi hosszabb és szakszerű beszédben ismertette a községi kezelő- és segédszemélyzet szomorú helyzetét. Frappáns vonásokkal vázolta az 1900: XX. tc. és 1904: XI. tc. a községi segédjegyzőkre vonatkozó sérelmes intézkedéseket, amelyek egyrészt a segédjegyzőtől gymn. végzettséget követel, másrészt pedig oly silány fizetést állapít meg, amely fizetést a hasonlóképp fizetésű tisztviselők fizetése messzire túlszárnyalja. Kimutatta a községi kezelő- és segédszemélyzet kivánságának jogosultságát, amelyet — ugymond — mindenki elismer, de hogy mégsem tör mellette lándzsát, oka az, hogy tudatában van a községi alkalmazottak szervezetlenségének és gyengeségének.

Végül felolvasta az előadó az általa elkészített és a vármegye alispánjához benyújtandó kér-

vényt, amelyet az értekezlet egyhangulag a magáévá tett és kimondotta, hogy küldöttségileg fog tisztelegni ügyük támogatása végett a vármegye főispánjánál és alispánjánál. Végül az értekezlet megalakította a hodsági járás községi alkalmazottainak egyesületét.

H I R E K.

Tiloláskor.

*Tilolnak az apatini lányok,
Friss a kezük, hangos a nótájuk.
Csak egy kis lány keze lassu,
Csak egy kis lány dala hatyru
Mint akit bánt barna gonója,
Vagy kiver az átok*

*Tilolnak az apatini lányok,
Pletyka szavok, suttogás a szájok.
Csak egy kis lány nem tilol már,
Ténferegve egymagában jár;
Sulyka veszteg, haja bomlott,
Pihenője árok.*

*Tilolnak az apatini lányok,
Tegnap óta bánat a nótájok.
Csalfa legényt a babája
S magát is szíven találja,
Két halott hull az avarba
— Hármát ölt az átok!*

Molter Károly.

Jegyzetek.

Idegen szavak írása. A művelt ember sokszor abba a kellemetlen helyzetbe kerül, hogy egy idegen szót, írása közben, nem tudja miként írja le; ugy-e, amint az illető nemzet írja vagy pedig magyarosan: azaz úgy, amint azt az illető nemzet kiejti. De nemcsak a laikus bizonytalan ebben a kérdésben, hanem még maguk a nyelv-tudósok is ingadoznak. Egy határozott, precíz szabályt erre nézve felállítani nem tudnak, s ezért van aztán az, hogy lépten-nyomon találkozzunk az idegen szavak következetlen írásával. A hivatalos helyesírás, amely a régi akadémikus helyesírást lényegesen megváltoztatta, ennél a kérdésnél is pontosabban körvonalazta azon eseteket, hogy mikor írjuk idegenesen és mikor magyarosan az idegen szót, de ez a meghatározás, is nagyon tág s ezért a helyesírásban ez még mindig nyílt kérdés maradt. Ennek az állapotnak a hátrányát pedig legelső sorban a diákok érzik meg, akiket a tanár kizáró vele, és megérzi ezt maga a magyar nyelv is. A legokosabban járnak el ebben a szerbek. Ők ugyanis ciril betűkkel amugy sem írhatják le az idegen szavakat a maguk eredeti alakjában, hanem úgy tesznek, hogy a kiejtés szerint írják az idegen szót, még akkor is, ha az egy tulajdonnév. Ennyire ugyan nekünk nem szabad mennünk, mert hiszen akkor a magunk régi családneveit is a hagyomány figyelembe vétele nélkül írjuk; ugy volna aztán *Andrássy*, *Dessewffy*, *Eötvös* stb. helyett: *Andrási*, *Dessöfi*, *Ötvös*. De annál inkább helyesnek itélem azt, ha — a tulajdonnevektől eltekintve — minden idegen szót, ha azt *magyar kifejezés pótlására* használjuk, magyarosan írunk. Így írának aztán renaissance helyett rőneszansz-t. Hogy ez a magyaros írásmód elősegíti az idegen szavaknak meghonosulását a magyar nyelvben és ezáltal azt tisztátalanná teszi, azt elhiszem, de ennek elkerülése céljából legokosabbnak tartom, ha idegen szót egyáltalában nem használunk és még a nélkülözhetetlenebbek helyett is inkább körülírással élünk. Ennek az elvnek a betartásával aztán rendezve is volna e kérdés.

Pont.

Bucusz hazámtól.

Rohan a gözmozdony be a sötét éjbe, elragad magával sasszárnyu röptében engem is a vészbe, avagy fényes jövőndöbe. A sötét füstű kémény kürtőjéből kilövelt fénylő üszkők messze elmaradnak mögöttünk, valahol a Duna-Tiszaközben, ott, ahol hajdanta ringott a bölcsöm akácfa árnyékában.

Repülünk a rónán át. Fásult szívvel, kihűlt kebelrel bámulok ki az éjbe. Kanyarog a vonat s mintha villanyáram érne, felszököm: pihenő szívem megdobban. — Magyarország fényárban uszó szíve lüktetését hallom és látom . . .

Pest! Isten veled!

Száguldunk tova. Elzsibbadok újra. Ahogy a gép elől zakatol, zug — úgy zugnak tompán gondolataim lázas agyamban. Elmarad mögöttünk táj, vidék. Nyeljük a távolságot. De már csökken az örült sebesség, még néhányat töfög a gép s megáll.

Pirkad a hajnal.

Friss reggeli szél csapja meg arcomat. Kiszálltam Magyarország határára. A zsidóság, a tunya vér felforr ereimben, gondolataim árja hullámszámra ered.

Nyugat a cél. Elfordulok kelet felé, ahol feltűnik a nap s világszínű lövel, amerre ellát szemem. A távolba kémlelek. Tekintetem hazám rögeire tapad; — megsimítom vele a drága anyaföldet, felnézek a Kárpátok bérceire s átölelem erdeit.

Nyugat a cél és én mégis kelet felé fordulok. Vissza vágyok, de nem azért fordulok, hogy visszatérjek. Bár nagyon erős a vágy, de erősebb az akarat.

Visszatekintek, hogy szívembe zárjam s megrögzítsem hazám körvonalait, hogy ne feledjem a siron tul se — sohasem . . .

Összeszorítva ajkaim, felvetve büszkén fejem, bucsuzom tőled szent hazám.

A költő bár azt mondja:

» . . . Áldjon vagy verjen sors keze,
Itt élned, halnod kell.«

Áldott is, vert is a sors keze; élttem itt s meghalni visszatérek. Ha lesz egy időköz, amelyben testemmel másutt leszek — lelkemmel itt élek mind örökké.

Önzetlenül szeretlek hazám, de mégsem, vagyok sovíniszta. Ha hibáidat látom, reájuk mutatok. Sajog szívem, hogy gyenge vagyok még sebeidet nem gyógyíthatom. Sok rut ellenséged van én szent hazám, de nagy az erőd és győztes te volnál, ha tenfiad, akik kebleden nyugszanak s míg látszólag ölelnek — mérgezett tört merítnek hegedő sebeidbe.

Átok reájuk! Átok e kétszínű hadra!

Bucsuzom tőled hazám. El a messze idegenbe visz a vágy. De ott is amit teszek, érted teszem.

És ha majdan visszatérek, virányaidnak üde árja fogadjon e határon, mert mig orgyilkos had setteng körötted s ezer vampir undok szája szipolyozni vágy — van azért sok hű fiad is, akinek edzett karja véd, akinél az ész értet fírad, működik s benne merül.

De szól a csengő. Beszállásra hi a jel — rohanni készen áll a vasparipa.

Mennem kell.

Isten veletek havas bérctelők! Isten veled mosolygó róna, Duna—Tisza csillogó vize!

Isten veled Magyarország!

Cyrano.

Keserű cseppek.

Az úrhatnáság és fényűzés két egytestvér. Az ember természetébe beleágyalt tulajdonság mindakettő. Az ember szeret parancsolgatni és szeret tetszeni embertársainak. Parancsolni szeretünk, de a parancsot nem szeretjük. Tetszeni szeretünk, mert jól; esik tetszik nekünk, hogy szeretnek bennünket.

Mindkét okozatnak okozója — a hivalkodás.

Ne higgyük, hogyha módunk megengedi feleségünknek, leánygyermekünknek a kalapviselést, hogy azok mindjárt nagyobb uraknak számítanak. Ne gondoljuk, hogy az aranyóralánc fitogtatása erkölcsi életünket nevelni fogja — irigy ellenségek előtt. Az ember értéke nem külsőségekben nyilvánul meg, hanem a lélekbéli tökéletességben.

Balga az, aki azt hiszi, hogy a cicomság, cifrázkodás növeli becsületét. A becsület arany-pénz, annak nincs szüksége szép keretre, himes erszényre. Ha pedig elvész, semmi külső pompa nem ad neki értéket.

Országok ereje a munkában, becsületludásban, polgári józanságában és egyszerűségében rejlik. — Itt a bökkenő!

Az arany fülöngűgő, a selyemkeszkenő, a lakkcipő nem boldogított még országokat, nemzeteket soka. Akinek rövid a takarója, az ne terpszkedjék, ne nyújtózkodjék messzire, mert megfázik.

A szegényeknek a — fényűzés kész halál.

Erkölcsei és anyagi halál. A módosnak is biztos, bár nem oly közeli a veszedelem.

Neveljük egyszerűsége gyermekeinket, tanítsuk meg takarékosra. Akinek sokat adott a különben szűkmarku végzet: az takarékoskodjék. Akinek kevesebbet adott: az is takarékoskodjék és segítsen bajba keveredett embertársain.

Ne uszoráskodjunk, mert az bűn. Ne zsu-goriskodjunk, mert az beteges ostobaság, amely vétekké fajul. Az egyszerűségben és takarékos-ságban van a földi boldogulás titka.

A takarékos ember önérzetes lehet, mert nem szorul senkire s így nem lekötözteti senki-nek. Az úrhatnamság vesszőparipáján nyargaló ember a saját becsületének, a tulajdon szabad-ságának és a maga függetlenségének a sirásója.

Tehát botor férfiu, mert a saját szerencsét-lenségének a görgetegét hentergeti, amely leg-elsőbbben őt, jómagát fogja eltemetni.

Az egyszerűség erőt ad, mert megőrzi cselekvési szabadságunkat.

Az alázatosság megment a nagyravágyás-tól és az igénytelenség révén meghozza az elé-gedettséget, amely fundamentuma a földi bol-dogságnak.

A takarékos urrá, nagy urrá tesz ben-nünket, mert megtanít engedelmességre önbi-zaldalmunkkal szemben és megfélemlen rakoncátlan indulatainkat, urrá tesz bennünket saját gyarló-ságainkon. »Az a legnagyobb úr, aki magamagá-nak tud parancsolni.«

És ha nem hiszünk mindezeknek, higyjünk a világtörténelemnek.

A bibliai zsidóságot szétszórta az alkotó, mert elbizott elhatalmasodásában, az égig akarta emelni akaratát.

Assziriának, Babiloniának — e hatalmas és dicsőséges birodalomnak — össze kellett roppa-niok, mert lakói úrhatnám elbizakodottságukban, Isten többszöri intése ellenére is — megtagadták az egy igaz Teremtőt. Topzódtak, fajtalanokdtek — s tönkre mentek.

Róma a pún háboruk előtt valóságos erő-forrása volt, az egységes fejlődésnek, művészet haladásnak, tettrekészségnek és egyszerűségnek. De hódított. Gyapardott. — Tétlenkedett és romba dől. Megölte polgárai tunyasága, pazar-lása, örült fényűzése és hatalomra vágyódása.

A példák a jóra vonzanak is, de meg el is rettentenek a büntől. Legyünk tehát egyszerűek, alázatosak és takarékosak. És velünk lesz az Úr és az ő szent áldása.

Neugebauer Armin.

Fráter Lóránd Bács megyében. Fráter Lóránd, a hirneves dalköltő most utazza be Bács megye nagyobb városait. Mindenütt, ahol megjelen zajos ovációban részesítik az ünnepelt művészt. A múlt héten Zentán volt, ahol szin-tiltig előkelő közönséggel telt meg a hangverseny-terem. November 6-án pedig Baján rendez hang-versenyt a művész.

A zombori Rákóczi-szobor céljaira Zombor város közgyűlése 3000 koronát szavazott meg. A szobor helyéül a Jókai-teret állapították meg.

Mikszáth-pályázat eredménye. A Bács-megyei Irodalmi Társulat Mikszáth Kálmán jubileuma alkalmából egy az író dícsőítő ódára pályázatot hirdetett. Összesen csak három munka érkezett be. Ezek közül az 5 aranyat *Duna-Szentgyörgyi-Enen*-nek ítelték meg.

Egy községi jegyző megjutalmazása. *Bácsgyulafalva* község képviselőtestülete f. évi október hó 23-án tartott közgyűlésében — mint lev. írja — *Szekely Sándor* községi jegyző javadalmazását évi 400 kor. és 20 métermázsa szén-nel, — a község érdekében kifejtett kiváló ér-de-mei elismerésül felemelte. Érdekes, hogy a kép-viselőtestület tekintélyes része egy szavazatkisebbséggel, saját iniciatívájából évi 600 koronával óhaj-totta jegyzője fizetését felemelni. Dícséret illeti meg a derék községet, mely vezetőjének mun-kásságát és kiváló érdemeit elismerni és ily szű-kes anyagi viszok között honorálni is tudja.

Házasságok. *Petyerity István* katyméri ta-nító eljegyezte *Wallner Juliska* kisasszonyt, ottani tanítónőt.

Vészity György csurgai segédjegyző elje-gyezte *Tyoszi Csinka* kisasszonyt, tanítónőt.

Jegyespárok figyelmébe ajánljuk *Hoffmann Mihály özevegye* 30 év óta fennálló butorgyárát Szabadkán.

Egy leányiskola városi támogatása. Zombor város közgyűlése 1500 koronát szava-zott meg a zombori *Krump-féle* polgári leány-iskola részére.

Főispáni kinevezés. *Fernbach Károly* főispán, ifj. Heintz Kálmán jogszigorlót díjtalanul közigazgatási gyakornokká nevezte ki és szolgál-tatására a vármegye központjába rendelte be.

Pappá szentelés. Az érsek Jugh Bo-naventura bajai Ferencrendi szerzetespapot pappá szentelte.

A hódásági adóhivatal köréből. A zom-bori pénzügyigazgató *Klész Ferenc* hódásági lakost az ottani adóhivatalhoz díjtalan adóhivatali gy-a-kornokká nevezte ki.

Véres verekedés Kishegyesen. Kishegye-sen — mint levelezőnk írja — *Hermecz Péter* és *Pataki Gergely* ottani legények a napokban *Jako-becz Lajos* társukat úgy elverték, hogy súlyos sérüléseket ejtettek rajta. Ellenök megindították az eljárását.

A dunamelléki református egyház-kerület intézősége a bajai egyházközség részére 300, az urszentiváninak 200 kor. segélyt szava-zott meg.

Motormalom Szilbácson. Szilbácson — mint levelezőnk írja — *Peják Jóca* és *Társai* cég alatt egy motormalom épül már hónapok óta, mely hivatva lesz a község lisztszükségletét fedezni.

A nagybecskerek—titeli vasut közigaz-gatási bejárása. A *Gfrerer Schoch* és *Gross-mann* vállalkozó cég által tervezett nagybecske-rek—titeli helyi érdekű vasut némely vonalváltó-zása miatt a kereskedelemügyi miniszter közigaz-gatási pótbéjárás megtartását rendelte el. Az eljárás a nagybecskereki vármegyei ház ülés-termében f. évi november hó 4-én d. e. 9 órakor kez-dődik és november hó 5-én d. e. 9 órakor *Perlasz* község-házán folytatódik; vezetője *Hegyeshalmi Lajos* min. tanácsos lesz.

Bezdánban bucsutáncvigalmat rendez e hó 31-én *Nagy Mihály* vendéglős. A zenét *Lakatos Bandi* szolgálta.

Krizantém-kiállítás Szabadkán. *Bodor Antal* dr., a Magyar Műkertész című lap szer-kesztője és a műkertészek országos szövetségé-nek titkára Szabadkán járt, hogy egy rendezendő krizantém-kiállítás részleteit a polgármesterrel és a gazdasági tanácsnokkal megbeszélje. *Bodor* dr. terve szerint november hónapban két napig lenne krizantém-kiállítás Szabadkán a Pest-szállodában a szabadkai kertészek bevonásával. Ugyanez idő-ben egy ismertető füzet is megjelenék Szabad-károl. Mindehhez 300 korona segélyt kér *Bodor*. A polgármester és *Lyubibratich Kelemen* gazda-sági tanácsnok a tervet igen szívesen fogadták s a segélykérvényt betérjesztik a tanácsulésen.

A közoktatásügyminiszter kinevezése. A közoktatásügyminiszter *Báthory Károly* zom-bori p. ú. számtisztet a váci siketnémaák orsz. intézetéhez gondnokká, a X. fiz. oszt. 3. fokoza-tába nevezte ki.

A Bezdáni Katolikus Legényegylet október 31-én műkedvelői előadással egybekötött zártkörű bucsu-bált rendez. Belépti-díj személyen-kint 1 korona. Jegyek előre válthatók az egylet helyiségében és a rendezőség-nél. Felülfizetések köszönettel fogadtnak. Kezdeté este fél 8 óra-kor. Szinrekerül két vigjáték.

A veprődi iskolák államosítása. *Vep-rőd* községben — mint nekünk írás — moz-galom indult meg az elemi népiskolák államosítása iránt; a terv a lakosság közt élénk visszhangra talált és kivitelezésére biztositottnak tekinthető.

Magyar Tudakozó Iroda létesült nem-rég Budapesten, *Andrássy-ut 27. sz. a.* Az iroda tulajdonosai, *Sándor* és *Reinitz*, aki e téren gaz-dag tapasztalatokat szereztek, mindent elkövet-nek, hogy a kereskedelmi és ipari osztály igényeit üzleti hatáskörükben minden irányban ki-elégítsék.

Párhuzammű és keresztgát helyre-állítása. A bezdáni Ia és I. párhuzammű és ke-resztgát, valamint a bezdáni II. keresztgát helyre-állítására, amely 2939 m³ másodosztályu kő szállításából és beépítéséből fog állani a zombori kir. folyam-mérnöki hivatalban szeptember hó 27-én árlejtés volt. Ajánlatot adtak be: *Blau Rezső* (Mohács) 20.573 kor., *Magyar építő rt.* 21.454.70 kor. és *Roheim Károly* és fiai (Zombor) 21.572.26 koronával. *Blau Rezső* ajánlatát elfogadták.

A szurduki Dunaszakaszon létesített szabályozási művek kijavítására az ujvi-déki magy. kir. folyam-mérnöki hivatalban október 14-én tartott árlejtésesen egyedül *Guttman* és *Frank* ujvidéki cég adott be ajánlatot 42.257 ko-rona 50 fillérrel, a melyet a földmivélsügyi mi-niszterhez terjesztettek fel.

A titeli önkéntes tűzoltótestület saját pénztára javára táncsal egybekötött műkedvelői előadást rendezett az Anker szálloda casinó nagy-teremben. Az előadást — mint levelezőnk írja — *Böröcz András* polgári iskolai tanár vezetése alatt 14—15 éves kis leánykák játszottak igazán vára-kozáson felüli jó eredménnyel. Szinre került a »*Betyár* *Kendője*«. Szereplők voltak: *Boros Vilma*, *Mikity Lujza*, *Aletics Mariska*, *Lovász*

Rózsai Mikity *Menus*, *kisasszonyok*, és *Vukov András*, *Rózsai József*, *Zsigrai Sándor*, *Vida György*, *Vida János*, *Gombás József*, *Zafasek Gyula*, *Klaics János*, *Gaál Gyula*, *Neumann Miksa*, *Kiss János*, *Handler Armin*, *Kiss János* és *Gom-bás József*. Valamennyien derekasan állták meg helyüket.

Tiszakálmánfalva község ügykezelése. *Szemző János* főszolgabíró f. hó 25-én vizsgálta meg Tiszakálmánfalva község ügykezelését. A — vizsgálat minden téren — mint levelezőnk írja — példás rendet talált s ezért elismerését fejezte ki *Városi Mihály* jegyzőnek.

A községi jegyzők albuma elnöküknek. Legutóbbi számunkban megírtuk, hogy a községi jegyzők jubiláló elnöküknek, *Kiss Gyula* óverbácsi jegyzőnek díszes albumot nyújtottak át. Az ahhoz csatolt üdvözlő irat a következő:

»Karod erős — szíved emelkedett, végtelen a tér, mely munkára hiv. S ha jól ügyelsz egy szózat zeng feléd szüntelenül, mely visszaint s ennél csak azt kövesd.«

Soha meg nem tántorodott a kartársi hűség és szeretet ápolásában; soha gyengének nem mutatkozott a jogtalanul és méltatlanul meg-támadott ügyvédelmében; soha vissza nem riadt a kartársi és családjuk érdekében önzetlenül vállalt feladatok elé tornyosuló akadályok elől; a közjó üdvét mindig előbbre helyezte saját érdekénél; a felkelő nap első sugarai közügyben teljesített fáradozástól gyöngyöző homlokára estek, s ugyan-azon csüggedetlen munkástól bucsuzott a haldokló napsugár; ezért ünnepli ország világ előtt egy értelemmel, egy szívvel egy lélekkel, *kissárosi Kiss Gyulát*, a bácsbodrogvármegyei községi és kör-jegyzők egyesületének elnökét. Bácsbodrog vár-megye minden jegyzője családjával együtt »ezért száll mindnyájunk fohásza, áldja meg az Isten mind a két kezével« a Mindenség urához, erre gondol minden anya gyermekét intve: »kis kacsóid összetéve szépen imádkozzál édes gyer-mekem!« Kartársaid hű ragaszkodása, szeretete, azok és családjuk hálája, osztatlan nagybecsű-lése ez a »szózat zeng feléd szüntelenül, csak azt kövesd.«

Halálra gázolt ember. Halált okozó su-lyos testi sértés büntetével vádolva állt e hó 23-án *Hirth Ádám* 21 éves bácsalmási lakos a szabadkai esküdtszék előtt. Az áldozat *Rüll János* volt. *Rüll* felesége ugyanis *Hirth Ádám* édesap-jával folytatott viszonyt s *Hirthék* nem elégedtek meg ezzel a csúffá tétellel, hanem csufolódva még rá is kiabáltak *Rüllre* az utcán, ha találko-ztak vele. Így történt 1909. május 16-án is; *Hirth Ádám* rákiáltott az utcán *Rüllre*: »Nézzétek a Kukuk Jánost.« Ez volt *Rüll* csufneve. *Rüll* erre megállt, de egy szót sem szólt, *Hirth* pedig oda ment hozzá, megragadta, földhöz vágta a nálánál jóval gyengébb *Rüllt*, megrugdosta, összegázolta ugy, hogy *Rüll* másnap este belehalt sérüléseibe. A szabadkai bíróság *Balogh Béla* elnöklele alatt ült össze ítélni. Vádolt teljes beismerésben volt. Az esküdtek bűnösnek mondták ki halált okozott súlyos testi sértés büntetésében és ennek alapján a bíróság öt évi fegyházra ítélte *Három* hónapot a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vet-tek. Vádolt védője az ítélet ellen semmisségi panaszt jelentett be a 92 §. nem alkalmazása miatt.

A Szegedi Keresk. és Iparbank bajai fiókiintézetének adója. Bajáról jelentik: Isme-tes, hogy a Szegedi Keresk. és Iparbank itteni fiók intézete eddig nem Baján, hanem Szegeden fizette az adóját, mely által a nevezett intézet mivel sem járul hozzá városunk közöltségeihez. A fiókiintézet vezetősége nemrégiben lépéseket tett a szegedi fiókiintézetnél ezen állapotok meg-változtatása érdekében, melynek alapján a fő-intézet igazgatósága — méltányolva a felhozott argumentumokat, — eljárt az ottani pénzügy-igazgatóságnál, hogy a bajai fiókiintézet évi tiszta jövedelme után az adóját Baján fizethesse. A pénzügyigazgatóság az intézet igazgatóságának előterjesztéséhez hozzájárult s ennek alapján a szegedi pénzügyigazgatóság már a folyó évben 2969 korona 16 fillért megtérít Bajának, mely városunk háztartásában egy teljes százalék pó-tadó megtakarítást jelent.

A Könyves Kálmán legújabb kép-katalógusa. 280 képet tartalmaz a Könyves Kálmán most megjelent képkatalógusa, mely többek között *Benczúr Gyula* »*Millenáris Hódolat*« c. festményének mását is magában foglalja. A képjegyzék kizárólag magyar művészek alkotásai-ról számol be ami a legjobb bizonyítéka, hogy a Könyves Kálmán a magyar művészet népszerű-sítését tűzte ki céljául és ezt a célt szolgálja nagy lelkesedéssel és buzgalommal. A csinos kiállítású füzetke 50 fillérért rendelhető meg a Könyves Kálmán Magyar Műkiadó Részvénytársaságnál, Budapest, Nagymező-utca 37. A társaság ezen összeget minden képrendelőnek visszatéríti.

A szabadkai gyilkosság. Szabadkáról jelentik: Haverda Mária, Vojta és Jánosi bűnpörében tudvalevőleg a szabadkai esküdtbíróóság a főtárgyalás megkezdését november hó 1-jére tűzte ki, a mely napon csupán az esküdtszék alakul meg és a vádlottakat az általános kérdésekre nézve hallgatják ki. A főtárgyalás előtt most akadályok kezdenek jelentkezni, a melyek azonban — remélhetőleg — a főtárgyalás elodázását nem fogják okozni. Ugyanis a közbíró képviselője, Winkler István dr. ügyész lemondott a főtárgyaláson leendő vádhatósági képviselőről. Helyére Pap Sándor alügyészt küldik ki. Két esküdt pedig már most jelentette be, hogy betegség okából a mintegy hat napig tartandó tárgyaláson nem lehet jelen. Így tehát az esküdtök és pótesküdtök összeállításánál a bíróságnak ilyen, immár előrelátható eshetőségre el kell készülnie. A főtárgyalás iránt az érdeklődés városszerte nagy. A nem éppen tágas terembe szóló jegyeket Salánky dr. elnök osztogatta. Száz jegyet szándékozott kiosztani, de annyira ostromolják, hogy már kétszáz jegyet is ki osztott és így a terem zsufolya lesz. Az elnök az ostromlók elől Palicsra menekült és ott tanulmányozza az iratokat. Bródy Ernő dr. és Lengyel Zoltán dr. védők tegnap Szabadkára érkeztek, hogy védenekkel beszélhessenek. A hétfőn délelőlt kezdődő főtárgyaláson az esküdtbíróóság elnöke Salánky József törvényszéki bír. Mint szavazóbírók Balogh Béla dr. és Mása János dr. vesznek részt az ítélő tanácsban. Az esküdtszék tagjait a következő polgárokból fogják megalakítani: Abarics Mihály bádógos, Kunszabó Mihály sütő, Kudlik Ádám hangszerkereskedő, Mikuska Lukács kereskedő, Merkovicz Félix vendéglős, Bölcskey Lajos tanár, Scheffer Adorján dr. ügyvéd, Prokesch Ignác tanár, Vermes Gyula dr. földbirtokos, Csajkás Mihály tanár, Malagurszky Albert bankhivatalnok, Prodanovics István bankhivatalnok, Szekenderovics Alajos földbirtokos, Turzay István szabó, Vincze János földbirtokos, Turzó Pál cipész, Dulics Gergely földbirtokos, Meznerics Ferenc igazgató, Regényi Gábor dr. földbirtokos, Tomascics Mihály fodrász, Gábró Károly földbirtokos, Veréb Antal kereskedő (Bajmok), Szakács Mátás kereskedő (Bajmok) Birkás József földbirtokos, Strucz Béla fodrász, Mérey Agoston tanár, Merczweiller Antal földbirtokos, Magyar Imre földbirtokos, Ulreich László vaskereskedő, Somogyi Gyula kereskedő.

Kiss Szerencsése Nagy. A magy. kir. szab. osztálysorsjáték csütörtöki befejező húzásán a 600,000 koronás főnyereményt a 96071 számú 8/8-ban eladott sorsjeggyel ismét a hirneves Kiss Károly és Társa bank részv. társaság (Budapest Kossuth Lajos u. 13.) szerencsés vevői nyerték, hol immár negyedszer nyerték meg a 600,000 koronás főnyereményt, nem hiába mondja a közmondás: »Kiss Szerencsése Nagy!«

Agarász-verseny Topolyán. A »Bácskai Agarász-Egylet« ez évi jubileumi versenyt Topolya-Ujpusztán rendezte e hó 22-én. Az egylet tagjai 21-én este a Csernyus-féle vendéglőben jöttek össze s ez alkalommal ünnepelték bajsai Vojnits Simon földbirtokosnak, az egylet lelkes hívének és nesztorának 70-ik születésnapját és ez alkalommal Pilaszanovits József üdvözlő szavak kíséretében egy arany lovaglóostort adott át, mint az egylet ajándékát. Az ostornyélbe ezen szavak voltak bevéve: »Bajsai Vojnits Simon urnak 70 éves születésnapja alkalmából a Bácskai Agarász-Egylet tagjai.« Tizenhat agarat neveztek; másnap reggel volt a verseny, mely teljesen Ujpusztán folyt le. A verseny eredménye: első díjat nyert Mihályi Ernő honvédhuszárhadnagy (Szabadka) Czippa nevű agara, a második díjat pedig Gerster Károly óbcesei földbirtokos Grissette nevű agara. Az első tiszletdíj egy ezüst szivardoboz, a második egy ezüst szivartárcsa volt. Délen 2 órai szünet volt, mely alatt a vadásztársaság tagjai — köztük hölgyek is — a szalmakazal tövében költötték el vadászebédjüket. A verseny vége 5 órakor volt. Este lakoma volt a Csernyus-vendéglőben, melyen számos felköszöntőt mondtak.

A bácsi poharazáshoz.

A bácsi állatdíjazás alkalmával rendezett banketi felszólalt szónokok egynemelyike értékes bírálatot mondott a temesvári »Beuernverein« bácsmezei működéséről. Ezt a nevezett egyletnek valamely híve rossz néven vette s e miatt a »B. F.« vasárnapi számában D... jelzéssel nekíront a Bácsmezei Gazdasági Egyesületnek, s fejtegetései során azt a személyes éli, izléstelen és tapintatlan megjegyzést teszi, hogy a bácsi állatdíjazásról hazautazott urak egyike, akit *Inhoff* titkár »elnök ur«-nak szólított, bortól gőzölgő állapotban az em-

beri méltóságot sértő magaviseletet tanúsított.

Minthogy a nyilatkozatnak ez a durva kitétele kellemetlen félreértésre adhat okot, hiteles információk alapján kijelentjük, hogy a gazdasági egyletnek elnöke, aki az állatdíjazásban részt vett, még az ebéd befejezése előtt, az 1 óra 50 perckor induló vonattal *Ujgombosra* utazott és a fülkében véletlenül a »Bauernverein« elnöke, *Blaskovits* Ferenc kanonok és dr. Mayer titkár társaságában töltötte az idejét. *Inhoff* és a többi zomboriak pedig az esti vonattal utaztak el Bácsból.

Ebből tehát megállapítható, hogy az a férfiú, akit *Inhoff* »elnök ur«-nak szólított, nem azonos az egylet elnökével. *Inhoff* egyébként ezért az éretlen és vakmerő tréfiért adandó alkalommal megfelelő megtorlásban fog részesülni.

Mindezt nem azért közöljük, mintha az egylet érdemes elnökének ily védelemre szüksége volna, hanem mert az ily komiszást szót nélkül hagyni lehetetlen.

A kormány és Baja városa.

Baja városa az ottani kereskedelmi testület révén megkérte az *Országos Magyar Kereskedelmi Egylet*et, járjon közbe a kormánynál, hogy a baja-bátaszéki hid forgalomba tétele folytán Baja városára előállott forgalmi szükségleteket az Államvasutak kielégítsék. Az Omke, melynek élén az ügybuzgó *Sándor* Pál orsz. képviselő áll, lelkiismeretesen el is járt a reá bízott ügyben. Hogy nevezetes eredményt el nem ért, az nem az ő hibája, hanem a kereskedelmi miniszteriumé, mely a bácskai érdekek iránt állandóan közömbös.

Ime az Omke leírata:

Arról szó sincsen, hogy a baja—szabadkai vonal elsorangosítása alkalmából a bajai állomás a tervbe vett munkálatoknál teljesen figyelmen kívül maradt volna. *Igaz, hogy Baján új felvételi épületet nem terveznek*, de beszerzett értesüléseink szerint a tervbe vett és mintegy 80,000 koronába kerülő vízművön kívül mintegy 350,000 korona van előirányozva arra, hogy az elsorangosítással kapcsolatosan a bajai állomás kibővítessék és illetve az állomás-berendezések tökéletesítsenek. Annak az oka, hogy a vonal egyéb állomásain már folynak a munkálatok és Baján még nem kezdődtek meg, információink szerint az, hogy forgalom-technikai tekintetek gátolták, hogy Baján, mint zárállomáson a munkálatok már eddig megkezdessenek. Teljesen bizonyos és elhatározott dolog azonban, hogy a szóban levő munkálatok legkésőbb a jövő év elején, de lehetséges, hogy már a folyó év vége felé megkezdődnek és lehetőleg még az 1910. esztendőben, de legkésőbb 1911-ben be is fejeztetnek. Hogy Szabadkán fognak-e az elsorangosítással kapcsolatosan munkálatok végeztetni, az még nagyon is kérdéses, ami pedig *Bácsalmás* kibővítését illeti, ezt is csak annyiban tervezik, a mennyiben az elsorangosításból kifolyólag *okvetlenül szükséges*.

Az a kérdés már most, hogy van-e még ok valamely irányban panaszt emelni aziránt, hogy a Máv. a bajai állomás igényeit az elsorangosításból kifolyólag nem részesíti kellő figyelemben. Erre nézve kérjük esetleges szives ellenészrevételeiket.

Megjegyezzük azonban, hogy a Máv-nál viszont amiatt *panaszok*nak *Bajára*, hogy a város a hozzájárulás tekintetében *nagyon szűkkeblűnek mutatkozik*. Így — amint velünk közölték — Baja városa nemrégiben egy felüljárónak építését kérelmezte, amelynek költsége tulajd. volt 100.000 koronán, amikor azonban a Máv. kérdést intézett aziránt, hogy mennyivel járulna hozzá a város a felüljáró létesítéséhez, azt a választ nyerte, hogy a város *nem hajlandó semmitfele terhet vállalni*.

Ismételten kérjük a t. Kerületet, sziveskedjenek jelen értesítéseink kapcsán a kérdést újabb mérlegelés tárgyává tenni és szives elhatározásukról bennünket értesíteni. Biztosítjuk a t. Kerületet, hogy mi az ottani kereskedelemnek minden érdekét a leglelkismeretesebben fogjuk képviselni és igyekszünk jogos kívánságaikat érvényre juttatni.

A sertéskocsik ügyében előterjesztett panaszukat szintén eljárás tárgyává tettük, amelynek eredményéről legközelebb fogjuk a t. Kerületet értesíteni.

KÖZGAZDASÁG.

Az adai országos vásár, melyet e hó 24-én tartottak meg, sikeres volt. Az összes iparcikkeknek nagy keletje volt. A kereskedők forgalma is jelentékeny volt. Az állatpiacon nagy forgalom fejlődött ki.

Munkásházak Zomborban. Zombor város közgyűlése megbizta a városi tanácsot, hogy 40 munkásház építése iránt haladéktalanul tegye meg a szükséges intézkedéseket.

Zombor város a Háziipar-Szövetség részére. Zombor város közgyűlése 1000 koronát szavazott meg a Bácsmezei Háziipar-Szövetség céljaira.

Hogyan állítanak elő nagy ludmájakat. Hazánk több vidékén, hogy a ludmájak minél nagyobbak legyenek, a következő recept szerint járnak el kisgazdáink fehérnépei: Kék vagy sárga agyagot tesznek az ivóvízbe, melybe emberi vizeletet öntenek és a kukoricatöms után ennek itatására kényszerítik a libákat. Mások a kukoricát mintegy 12 óráig áztatják a víz agyag és emberi vizeletes keverékben s azzal a ludakat. De azután tiszta vizet bőven adnak inni az állatok elé.

A leggyusztíusabb mód azonban a nagy lud- és kacsamáj előállítására, ha kretrechizlást alkalmazunk és lágy eseléggel kukorica vagy más lisztféléből készült tészttal folyik a töms. A tészttába annyi antimonport keverünk, hogy belőle naponként egy-egy állatra 3 késhégynyi jusson. Természetesen naponként többször a friss viz megújítandó, mert ilyenkor igen sok viz fogyasztatik el az állatok által.

Hamisított vaj forgalombahozatala. Fölmerült eset alkalmából elvi jelentőségű határozatban mondotta ki a földmivelésügyi miniszter, hogy az 1895. évi XLVI. törvénycikk szompotjából a vajhamisításért nemcsak közvetlen jussón, hanem közvetítő is felelős. Ha pedig az ő közvetítésével hamisított élelmicikk kerül a forgalomba, mint forgalombahozót büntetik.

Olcsó baromfitenyésztési könyvek. Hreblay Emil m. kir. gazdasági felügyelő, kiváló baromfitenyésztési szakkönyveit, a legszegényebb érdeklődőknek is megszerezhetővé tette az által, hogy a *tyúk, pulyka, lud- és kacsatenyésztés* tárgyaló három gyönyörű munkáját, melyek 500 oldalon 230 képpel ezen hasznos gazdasági ágazatot igen tanulságosan és kimerítően tárgyalják. 13 korona bolti ár helyett bérmentve csupán 5 korona beküldése ellenében bárkinek megküldi. Egyetlenegy házból sem volna szabad e hasznos könyveknek hiányozni s a laikusoknak is élvezetes olvasmányt nyújtanak. Megrendelhetők szerzőnél Kolozsvár, Ferenc József-ut 5.

Szerkesztői üzenetek.

Drághaczeni. Nagy Jakab értesíti, hogy a műtömési és szegelési munkálatokat csakis óránkénti 1 kor. 50 fillérért teljesítheti. Most, a fődényben, amikor minden ideje le van foglalva, olcsóbb tarifát nem szabhat.

Levelező, Títel. Küldje be a dolgot mielőbb.

B. K., Bácsföldvár. Köszönettel vesszük tudomásul.

Ráthay. A fenforgó viszonyok közt nem biztató.

W. J., Ujvidék. Azon a napon Budapesten volt. Legcélszerűbb, ha a függetlenségi pártkörbe (Royal-szálloda) intézi a neki szóló levelet. Ott az előbb-utóbb megtalálja.

T. György. Ha elküldi, szivesen továbbítjuk.

R. I., Baja. Még nem kaptuk meg.

Sch. J., Zenta. Köszönjük; de már idejét mult.

Dante. Sok igazságot mond, de mégse fedi teljesen a mi álláspontunkat.

N. T., Zombor. Legcélszerűbb, ha napi 1—2 órára, esetleg állandó tartózkodásra valamely magánintézetbe adja. Mint ilyet, *Vári* Jenőt (Eötvös-u. 37.) ajánljuk, akinek alaposan szakszerű és lelkiismeretes vezetése alatt álló intézet mindenben és tökéletesen megfelel a hozzá fűzött várakozásoknak; amit bizony nem minden ilyenmű budapesti intézetről mondhatunk.

Tbr, Bácsalmás. Báró Rudics József 1792-ben született; meghalt 1879-ben Bácsmezeinek főispánja volt 1841—1848-ig majd újból 1861—1862-ig, s végül megint 1867 lett az. Nagy irodalmi munkásságot fejtett ki. A Tudományos Akadémiának tiszteletbeli tagja volt.

»A haladás kerékkötői.« Nem használhatjuk.

Zs. B., Szabadka. Holnap vagy holnapután írunk ez ügyben.

Levelező, Szilbács. Sebaj. Elvégre a bácskai ember állatdíjazás nélkül is ihatik a haza üdvére és — Darányi Ignác egészségére.

D. G. Óbecse. Nem kaptunk róla értesítést.
Dr. G. P. Óbecse. A Liget szanatórium ügyében levélben válaszoltunk.
H. E. Ujvidék. Néhány nap mulva teljesen elkészül.
Der Freimüßige. Szerdán postára tettük.
T. J. Jánoshalma. Korábban kaptuk s részletesebben volt megírva, tehát azt használtuk föl.
B. Gy., Bácskerekstúr. Levélben válaszoltunk.

Előkelő biztosítótársaság
Bácskában
fix javadalmazással
üzletszerzót
alkalmaz. 2-1
Ajánlatok
Szeged, Postafiók 44.
kéretnek.

Titeli Tisza-Duna fentartási és belvizszabályozó társulat.

463/909.

Pályázati hirdetmény.

A vezetésem alatt álló titeli Tisza-Duna töltésfentartási és belvizszabályozó társulat elhalálozás folytán megüresedett:

pénztárosi állással egybekötött telekkönyvvezetői és nyilvántartói állást

nyilvános pályázat útján kívánja betölteni.

Felkérem ennél fogva a pályázni kívánókat, hogy eddigi működésüket és életkorukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket a folyó 1909. évi november hó 24-éig a társulati igazgatóságához küldjék be.

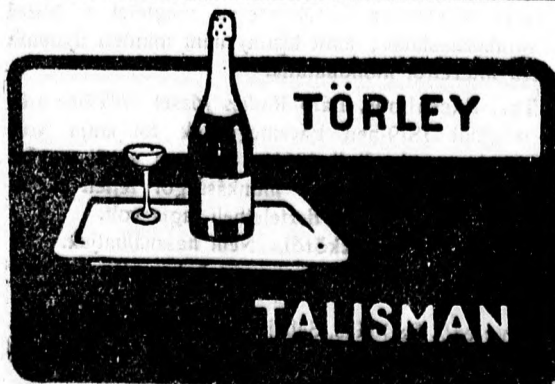
A megnevezett három rendbeli teendőket felölelő állás évi javadalmazása 2000 korona fizetés és 400 kor. 5-5 évenként fizetése után számítandó 10%-os korpótlék, kiküldetése alkalmával hajón I. vasuton II. osztályu jegy, illetve kocsin való utazás alkalmával kilométerenként 40 fillér és 8 korona napidij fölszámíthatása.

A társulatnak saját nyugdíjintézménye van s a kiírt állás nyugdíj jogosult.

A megválasztott tisztviselő állását 1909. december 1-én tartozik elfoglalni s 4000 (négyezer) korona biztosítékot letenni.

Titel, 1909. évi október hó 26-án.

Szemző János
társulati elnök.

HIVATALOS

bélyegzőket, pecsétnyomókat, keletbélyegzőt, számológépeket és minden e szakba vágó munkát a legjutányosabban készíti az

Első magyar ruggyanta-bélyegzőgyár és intézet:

GEDULDIGER HUGÓ
vésnök

BUDAPEST,
VI. ker., Váci-körút 17. sz.
A Bácsmezei Gazdaszöveteg szállítja.
Árjegyzék kívánatra ingyen.

Gőztéglagyár és malom,

melyek Szlavóniában vannak és igen jövedelmezők,

eladók.

Tulajdonosuk esetleg vagyonos embert társul is elfogad.

A vevőnek, illetve társnak földjéből szőlőjéből is átengedne egy részt.

Felvilágosítást ad 4-4

Skvaric Mátó
Vukosavlyevicza (Szlavonia.)

Fiu internátus Budapesten.

Folyó évi szeptember hó 1-én

fiu internátust

nyitottam.

Budapest, VI. Eötvös-utca 37. sz.

alatt, tehát a főváros legcsendesebb helyén, mely több gymnásium, reál és kereskedelmi iskola közvetlen közelében van.

Intézetem a családi jellegű alapul — ezért csak korlátozott számú növendéket veszek fel — de ezen családi otthonban egyszersmind a rendszeres oktatást is nyeri a növendékek. A délelőtti iskolában töltik, délután pedig az ezen célra már szerződött tanerők vezetése mellett és saját állandó felügyeletem alatt tanulnak otthon.

Az iskolával állandó érintkezésben állok, hogy a növendékek előmenetelét ellenőrizhessem.

A teljes ellátás jó és egészséges voltáért a legmesszebbmenő felelősséget vállalom.

Mind ezért mérsékelt díjazást számítok.

Felvilágosítással és kívánatra legjobb referenciákkal bármikor szívesen szolgállok.

Vári Jenő

középiskolai mennyiség tan, természet-tan tanára, az intézet tulajdonosa.

MACH-féle szabad. egészségi nadrágtartók

Urak részére: 50, 75, 100, 140, 190 kr.
Gyermkek részére: 35, 42 és 50 kr-ért.
:: Mindenütt kaphatók ::

Egészséges, kényelmes viselet, mivel a nadrágtartóit erős, romdramentis anyagból készítették és minden természetellenes alkalmatlanságnak (1. ábra) kitéve, különösen pedig azért, mert a nadrágtartók kitéve, nyújtható, szüntető anyagból készültnek.

Nem veszítünk többé gombokat mert a nadrágtartóit csaknem kelli legyömbölni (2. ábra), így tehát a gombok a folytonos ki-és be-gombolás vagy csavarás által nem szakadnak le és gyorsöltözhető is lehet.

Különböző ajánlatos minden nadrághoz egy garnitúra részére csatlakozó (3. ábra) 10 krajcárt beszerelni és

szokás nadrág fel-függesztő (3. ábra) ugyanahhoz használni ami általában elérhető az, hogy vasalás nélkül is megtartsa a nadrág eredeti alakját hogy sima, ránc nélküli legyen.

Gyártam a legmodernebbben van berendezve és roppant számban gyártom a nadrágtartókat, amelyek nemcsak minőség szerint a legjobb, de 25 százalékkal olcsóbbak is a közönségeseknél.

Cs. kir. szab. nadrágtartó-gyár
FR. MACH, BRÜNN.

A MÁJNÁSI
Siculia
GYÓGYVIZ
A GÉGE, TOROK, TÜDŐ, GYOMOR, BÉL, VESE, HÓLYAG HURUTOS BÁNTALMAINÁL FELJÜLMUHATATLAN.
KAPHATÓ MINDENÜTT.
FO-RAKTÁR: **BRÁZAY BUDAPEST**

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Moll A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A. féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása a legmakacsabb gyomor- és altest-bántalmak, gyomorgörös és gyomorhív, rögzített székrekedés, máj-bántalom, vértululás, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen, e jeles házi szernek évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett.

Ára egy lepecsételt eredeti doboznak 2 kor.
Hamisítások törvényileg fenyltettek.

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

Csak akkor valódi,

ha mindegyik üveg Moll A. védjegyét tünteti fel és A Moll-féle sószesz: nevezetesen mint fájdalomcsillapító be-dörzsölési szer köszvény, csusz és a meghűlés egyéb következményeinél legismeretesebb népszerű.

Egy ónozott eredeti üveg ára 2 korona.
Moll-féle gyermekszappan.

Legtöbbször, egészen új módszer szerint készített gyermek és női szappan, a bőr gyökeres gondozására és ápolására úgy gyermekek, mint felnőttek számára.

Egy darab ára 40 fillér. Öt darab 1 korona 80 fillér.
Minden darab gyermekszappan Moll A. féle védjeggyel van ellátva.

Fő-szétküldés:
Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által
Bécs I. Tuchlauben 9.

Vidéki megrendelések naponta posta-utánvét mellett teljesíthetnek.
— A raktárakban tesék határozatlan Moll A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni.

4619. sz. kig. 1909.

Pályázati hirdetés.

Sajkásszentiván községében üresedésbe jött

II-od irnoki állásra

pályázatot hirdetek s felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen — keresztlevéllel is — felszerelt kérvényüket hozzám **f. évi november hó 3-án délelőtt 11 óráig** annál is inkább nyújtsák be, mert a később érkezők figyelembe vételét nem fogják.

Az állás javadalmazása évi 800 korona készpénz.

Titel, 1909. október 15-én.

Szemző János

2-2

főszolgabíró.

Tizenegy illusztrált folyóirat

kölcsön előfizetésben **csak 30 fillér.**

Kölcsön könyvtár

havi előfizetésre.

A vidék részére külön kedvező feltételek. Felvilágosítást nyújt

Első

Budapesti Családi Olvasókör
Budapest, Eötvös-u. 37.

HUNGÁRIA-FÜRDŐ ZOMBOR.

Bérlő: **Sárközi Béla.**

GÖZFÜRDŐ:

Uraknak: naponta reggel 5-től d. u. 1-ig, szombaton egész nap.

Hölgyeknek: hétfőn, szerdán, pénteken mindig délután fél 2 órától 6-ig.

Kitünő masször és elsőrendű tyukszemvágó a fürdőben.

A kádfürdőket hölgyek és urak mindennap vasárnap délután kivételével használhatják.

A meleg vízmedence naponta kétszer kimosva és állandóan friss víz.

1978/1909. sz.

Szépliget községétől.

Pályázat mérnöki munkálatra.

Szépliget község alulírt előjárói a községi képviselőtestületnek 55. kgy. 909. számú határozata folytán az összes határbeli mezei és határdűlőutaknak, továbbá a község, mint erkölcsi testület tulajdonát képező összes földdarabjainak, valamint a község körüli legelő és gödrökből egyes községi lakosok által foglalt községi

földterületeknek felmérési és szabályozási

illetve a természetben cölöpökkel való megjelölési **munkálatnak** elkészítésére és mindezen munkálatokról a szükséghez képest térképvázlatok szerkesztésére pályázatot hirdetünk.

Felhívjuk az ezen munkálatot elnyerni óhajtó mérnök urakat, hogy vonatkozó ajánlataikat a munkadíjösszeg megjelölése mellett alulírt előjárósághoz **folyó évi november hó 2-ig** adják be.

Megjegyezzük, hogy a beérkező ajánlatok közül való szabad választást az ajánlati munkadíjösszegre való tekintet nélkül a község magának fenntartja.

Szépliget, 1909. évi október hó 11-én.

Benyács Simon Baljer János
jegyző. 3-2 bíró.

Nagyságos Asszonyom és Uram!

Van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy külföldi utunkról Bécs-Berlin-München-Dresdából bő tapasztalatokkal hazatérve, elhatároztuk, hogy Felső-Bácskában

épület és mű-butorasztalos üzletet nyitunk,

hol a butorasztalosság terén a közönséget művészi kivitelű butorremekeinkkel elhalmozni óhajtjuk. Készítünk minden e szakmába vágó egyszerű, finom és mű-butorokat, u. m.: ebédlő, háló, őr, iroda, könyvtár, előszoba, szálló, iskola, templom, fürdő, üzlet portál berendezéseket stb. Megrendeléseket elvállalunk, modern lakásberendezéseket, minden a butor és épület iparban előforduló munkálatokra. Kívánatra költségvetéssel, rajzokkal, famintákkal úgy bel- mint külföldi faanyagokból szolgálunk és a nálunk készített munkákért mindenkor szavatoltságot vállalunk.

Magunkat becses pártfogásukba ajánlva maradjunk kitünő tisztelettel 31-24

Varga és Rasztik

épület és mű-butorasztalosok.

Fő-tér. BÁC S A L M Á S Fő-tér.

Tokaji bortermelők társasága r.-t. Tokaj.

Ajánlja hamisítatlan, zamatos, tisztán kezelt

szamorodni és aszaborait,
melyek állami felügyelet alatt állanak.

Próbarendelésre alkalmas csoportok:

20	palack 0.7 lit. 1904. évi tokaji szamorodni bor	33.— K.
12	palack 0.5 lit. 1904. évi tokaji 2 putt. aszabor	37.20 K.
20	és pedig: 10 p. 0.7 lit. 1904. évi szam. bor 10 p. 0.5 l. 1904. évi 2 putt. aszu „	47.50 K.
20	és pedig: 10 p. 0.7 lit. 1901. évi szam. bor 10 p. 0.5 l. 1901. évi 4 putt. aszu „	63.— K.

Hordóban:

60	liter 1908. évi tokaji asztali bor	54.— K.
60	» 1907. » » pecsenye »	66.— K.
60	» 1904. » » szam. »	81.— K.
60	» 1901. » » » »	126.— K.
30	» 1904. » » 2 putt. aszu »	120.— K.
30	» 1901. » » 4 » » »	150.— K.

Csomagolásért, hordóért és ládáért semmit sem számítunk fel. A megrendelő vasúti állomásáig bérmentve küldünk minden rendelést. Részletes árjegyzékkel szívesen szolgálunk.

Viszonteladók kedvezményben részesülnek.

Bács megye földrajza

Az elemi iskolai tanhatóságok, tantestületek, a tanító és könyvkereskedő urak figyelmét különösen felhívjuk az alábbi hirdetésünkre.

Felhívom a t. tanhatóságok és kartársaim figyelmét a **Bács Bodrog vármegyei elemi népiskolák III. osztálya számára, az új utasítás alapján irt**

földrajzomra,

melyet a nagym. Miniszter ur f. évi 54794. szám alatt engedélyezett. Felhívásomat azzal teszem közzé, hogy ez az **egyetlen engedélyezett földrajz**, mit t. kartársaim segédkönyvül használhatnak. Szíves jóindulatukba ajánlom sok fáradsággal és költséggel kiállított tankönyvecskémet, melylyel legelső sorban is kartársaimon, illetve tanügyünkön kívántam segíteni.

Könyvem pazar kiállítású, 24 képpel van diszítve és nyomása tiszta. Egyszóval: **külsőleg is a legjobb benyomást teszi a szemlélore.**

Ára a térképpel együtt 60 fillér. A megrendeléseket gyorsan és pontosan fogom elkészíteni. **Mezei Mihály** községi tanító **Zenta,**

A magyar királyi államvasutak gépgyára vezérügynökségének képvisellete:

Guba és Fazekas, Szabadka.

Ajánlja Kühne-féle »Campbell« altalajtömörítőt, »Atom« porszívó gépeit, »Millenium« fűkaszáló és aratógépeit, »Massey Harris« legkitünőbb szerkezetű amerikai kéveköti aratógépeit.

Szénagyűjtő gépeket egészen acélból, **amerikai tárcsás boronákat, benzinmotorokat** és Geyer-féle **nyersolaj-motorokat**, kedvező felételek mellett.

Állandó gépkiallítás!

Állandó gépkiallítás!

„BÁCSMEGYE“

Lapvezér:

Latinovits Pál,

Bács-Bodrogvármegye ny. főispánja.

Felelős szerkesztő:

Pető Lajos.

A. BÁCSMEGYE

a 750.000 lelket számláló Bács-Bodrogmegyének legelterjedtebb lapja. Előfizetői a megyei előkelő társadalom vezető tagjainak sorából kerülnek ki s így

hirdetések közlésére a legalkalmasabb sajtóorgánium.

A hirdetni kívánóknak készséggel mutatjuk meg előfizetőink hitelesített névjegyzékét.

Hirdetéseket csakis szolid, megbízható cégektől fogadunk el.

A. BÁCSMEGYE

pártoktól és egyénektől teljesen független ujság s így hatalmi irányítástól, káros befolyástól menten, bátran és elszántan küzd mindama megyei közjavakért, melyek a nép politikai, társadalmi és gazdasági érdekeinek előmozdítását celozzák.

A. BÁCSMEGYE

vezércikkeit, irodalmi és egyéb közleményeit a lapvezéren és szerkesztőn kívül a megye legjobb tollu, kipróbált írói szolgáltatják.

A BÁCSMEGYÉ-

nek, a megye minden községében állandó, **rendes tudósítója** van s így mindenn eseményről hí, megbízható és kimerítő tudósítást közöl.

Mutatványszámot mindenki-
nek 4 hétig ingyen küldünk.

A. BÁCSMEGYE

szerkesztősége és kiadóhivatala
BUDAPEST, Teréz-körút 2. szám
alatt van.

Hoffman Mihály Özvegye

== Lakásberendezési vállalata ==
SZABADKÁN.

Olcsó áron készít egyszerű és gazdag, de mindig izléses és művészi kivitelű **butorokat.**

TELEFON 400.

ALAPITTATOTT 1876

MÁRTON ISTVÁN

első alföldi tekeasztal-gyártó
ipartelep

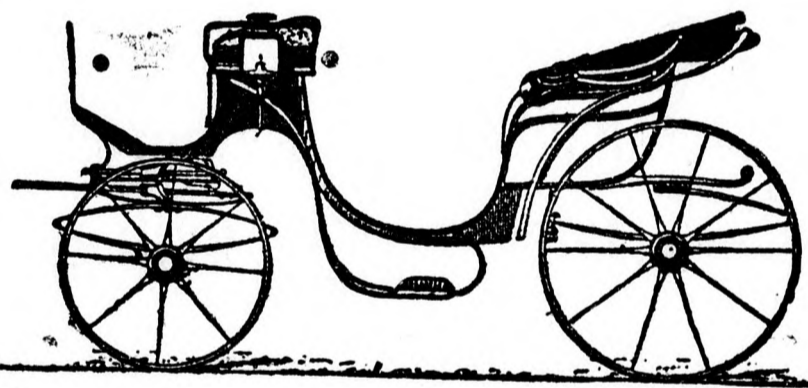
S Z E G E D,

Boldogasszony-sugárút 58. szám.

Legújabb szerkezetű fordítható **tekeasztalok** jótállás és kedvező fizetési feltételek mellett. **Régi tekeasztalok** becsérése méltányos áron. Teljes kávéházi berendezések, tekeasztalok átvonása és javítása. Raktáron tart **dákókat** és mindenféle kávéházi felszerelések.

Rajzok és költségvetések **ingyen.**

BIHARI J

kocsigyártó Szabadkán.

Tisztelettel van szerencsém a t. címet értesíteni, hogy

SZABADKÁN
VIII., kör., 54 szám.

alatt, közvetlen a vasut állomás mellett, a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

kocsigyártó és lópatkoló műhelyt

nyitottam. Vagyok bátor a t. c. közönség becses figyelmét felhívni, hogy ezelőtt Budapesten mint Bihari J. és testvére kocsigyártó cég társtulajdonosa 17 éven át önállóan működtem és készítményeink az 1896. évi **országos kiállításon** ki lettek tüntetve.

Az 1885. évben a Budapesti Állatorvosi főiskolában a **patkolási** tanfolyamot sikerrel végeztem. Továbbá különösen ajánlom saját gyártmányu **gummi kerekeimet.**

Mindezek előrebocsájtása azon reményre jogosít, hogy e téren ugy a szakértelem, mint külsinra, a legmagasabb igényeknek megfelelni képes vagyok.

Régi kocsikat ujakra becserelek.

Képes árjegyzék ingyen.

Átalakításokat jutányosan készítek.

KULCSÁR ÉS TÁRSA

mázoló-, fényező- és diszítési műintézet

✿ BUDAPEST, VIII., REVICZKY-TÉR 4. SZÁM. ✿

Elvállalunk mindenféle **festészeti, mázó- és kárpitozási** (tapeta) diszítő munkálatokat, a legmodernebb kivitelben, **kastélyok, villák és lakások** számára. — **Kávéházak és éttermek** diszítése tekintetében szak-

ismeretünk különleges. A főváros legnagyobb kávéházainak diszítési munkálatait a mi cégünk végzi. — A **Nemzeti Szalon** és a **Szent-István-Társulat** termeit is mi diszítettük.

Mintákkal és költségelőirányzattal ingyen szolgálunk.